

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วน
ตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

**Local Political Participation of People in Ban Lao Sub-District
Administrative Organization Muang
District Chaiyaphum Province**

วัชรมน จันรอง,

ชาญชัย ฮวดศรี และ สุรพล พรหมกุล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Watcharamon Chanrong,

Chanchai Huadsri and Suraphon Promgun

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus, Thailand

Corresponding Author, Email: Watcharamon33@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4 กับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ และ 4) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) กลุ่มตัวอย่างการวิจัย มีจำนวน 380 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 คน เครื่องมือใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบค่าเอฟ (F-Test) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3) ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก

4) แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า ภาครัฐควรให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นให้มากขึ้น นอกจากนี้ ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในสื่อออนไลน์ต่างๆ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นรอบด้าน การตัดสินใจ ติดตามตรวจสอบการใช้งบประมาณและด้านอื่นๆ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstracts

This research had the following objectives: 1) to study the level of local political participation of the people in the Ban Lao Subdistrict Administrative Organization, Mueang Chaiyaphum District, Chaiyaphum Province; 2) to compare the local political participation of the people in the Ban Lao Subdistrict Administrative Organization; 3) to study the relationship between the implementation of the Four Saṅgahavatthu Dhamma (Bases of Social Solidarity) with the local political participation of the people in the Ban Lao Subdistrict Administrative Organization; 4) to study problems and guidelines for local political participation of the people in the Ban Lao Sub-District Administrative Organization. This was mixed-method research. The sample used in the research consisted of 380 people and 11 key informants. The research instruments were: questionnaires and interviews. The statistics used for data analysis were: Frequency, Percentage, Mean and Standard Deviation, t-test, F-test, and the correlation coefficient (r).

The results of the research were as follows :

1) The level of local political participation of the people in the Ban Lao Subdistrict Administrative Organization overall was at a moderate level.

2) The comparison of the local political participation of the people in the Ban Lao Subdistrict Administrative Organization found that people with differences in sex, age, education, and occupations, Overall, no difference.

3) The relationship between the implementation of the Four Saṅgaha-vatthu Dhamma and local political participation of the people in the BanLao Subdistrict Administrative Organization revealed a positive relationship.

4) Local political participation guidelines are that the government should provide people with more information about local political participation. Also, there should be the dissemination of information in various online media, and It should give people more opportunities to participate in various ways in expressing their opinions, in making decisions, and to monitor the progress, including budget consumption and other aspects.

Keywords: Political Participation, Sub-district Administrative Organization

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการที่สำคัญในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน ซึ่งเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) โดยมีความสำคัญในฐานะเครื่องมือการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างอิสระ โดยการร่วมทำร่วมกับดูแล และร่วมตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร ซึ่งความสำเร็จของการบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น ที่สำคัญต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ความร่วมมือจากประชาชนประกอบด้วยและสอดคล้องกับวิถีทางของการบริหารตามหลักประชาธิปไตยเป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมขององค์กรและประชาชน จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลประสบความสำเร็จ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ (ชัยฤทธิ์ เบญญาภาจ, 2556 : 17) ซึ่งการมีส่วนร่วมตามครรลองของประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่จำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในสภาวะการณ์ปัจจุบันจนทำให้คนเชื่อว่าศตวรรษแห่ง “การระดมการมีส่วนร่วม” (วรทัต ถัยนันท์, 2545 : 32) และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้ และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงานโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น (ปัทมา สุบกำปัง, 2558 : 1)

องค์กรบริหารส่วนตำบลนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาชุมชน เพราะอยู่ใกล้ชิดกับชุมชนและสามารถช่วยแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้การปกครองตนเองอันเป็นรากฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยใช้กระบวนการทำงานแบบการมีส่วนร่วมกับประชาชนให้มีบทบาทร่วมตัดสินใจ การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อให้เกิดความผูกพันและเห็นความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อระบอบประชาธิปไตยและการตอบสนองความต้องการจำเป็นของประชาชนในท้องถิ่น (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2545 ก : 14) เป็นกระบวนการ เป็นกลไกในการแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน ซึ่งทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบและกำหนดนโยบายที่เหมาะสมต่อสังคมมากยิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มทักษะความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ให้กับประชาชน ในการรับผิดชอบดูแลตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ แข็งแรงอย่างยั่งยืนในที่สุด

ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญข้างต้นจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ เป็นอย่างไรในด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการแสดงความคิดเห็น ด้านการตัดสินใจและด้านการติดตามตรวจสอบ เพื่อนำผลการวิจัยไปนำเสนอให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กรให้มีความเจริญสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่นได้มากที่สุด เพื่อให้เกิดองค์ความรู้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า เมืองชัยภูมิ
4. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก (In-depth Interview) โดยเฉพาะเจาะจง จำนวน 11 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)
- 2) วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยเทคนิคการวิจัยแบบสำรวจ โดยแจกแบบสอบถามแก่ประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จำนวน 380 คน

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 15 หมู่บ้าน จำนวน 8,715 คน (รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปี พ.ศ.2562, 2562 : ออนไลน์)

2) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชากร ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จำนวน 380 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายตามสูตรของทาโร ยามาเน่

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก) เครื่องมือสำหรับแบบสอบถาม

เครื่องมือการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคลิกของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ 1) ด้านข้อมูลข่าวสาร 2) ด้านการแสดงความคิดเห็น 3) ด้านการตัดสินใจ 4) ด้านการติดตามตรวจสอบและ 5) หลักสังคหะวัตถุ 4 ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ(ชุดิ ะบอบและคณะ, 2552 : 108) 5 หมายถึงอยู่ในระดับมากที่สุด, 4 หมายถึงอยู่ในระดับมาก, 3 หมายถึงอยู่ในระดับปานกลาง, 2 หมายถึงอยู่ในระดับน้อย, 1 หมายถึงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์หลักสังคหะวัตถุ 4 ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่าเมืองชัยภูมิ

- การตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1) ขอคำแนะนำจากที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

2) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน 5 ท่าน

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบไปปรึกษากับที่ปรึกษาโครงการวิจัยแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.6-1.0 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคล้ายคลึง อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค(Cronbach) (สิน พันธุ์พินิจ, 2547 : 191) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.983 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงสามารถนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างได้จริง

4) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้แจกกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ข) เครื่องมือสำหรับแบบสัมภาษณ์

ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตามวัตถุประสงค์โดยสัมภาษณ์กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลหลัก

นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1) ผู้วิจัยทำการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จำนวน 5 ท่าน

2) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

3) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายในการศึกษาวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ จำนวน 380 ชุด นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสำรวจ (Editing) แล้วดำเนินการลงรหัสตามคู่มือการลงรหัส (Code Book) หลังจากนั้นได้มีการตรวจสอบแบบสำรวจเพื่อความถูกต้องอีก 1 ครั้ง แล้วจึงดำเนินการถ่ายรหัสลงในแบบฟอร์มข้อมูล (Transfer Sheet) บรรจุข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามโดยใช้การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เสนอข้อมูล ดังนี้

(1) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา ได้แก่ เพศ อายุการศึกษา อาชีพ รายได้ สถิติที่ใช้ คือค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

(2) ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ในด้านต่างๆ ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation)

(3) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(4) การหาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักสังคหวัด 4 กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง สถิติที่ใช้คือสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน คำนวณจากสูตร Pearson คือ

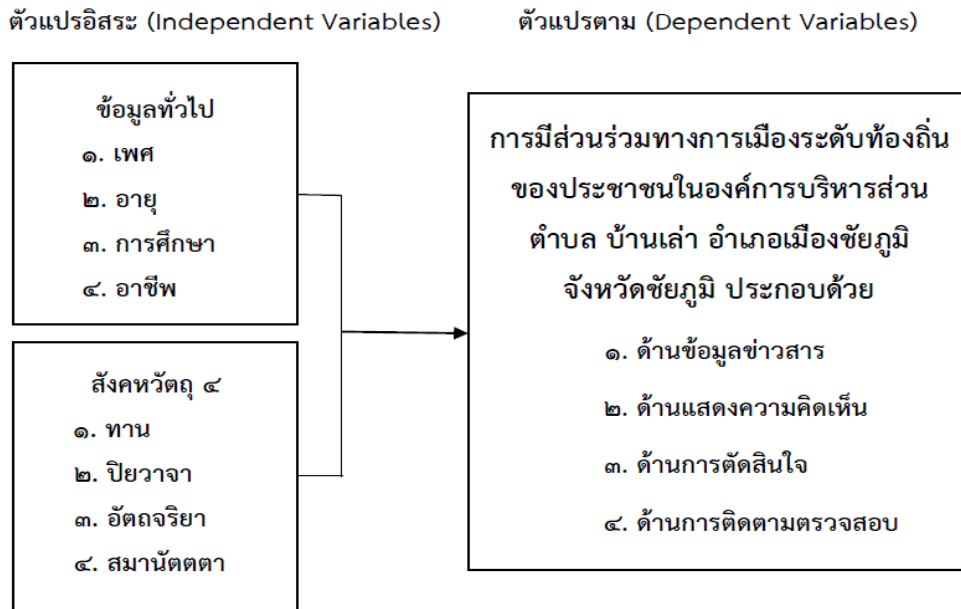
$$r_{xy} = \frac{n(\Sigma xy) - (\Sigma x)(\Sigma y)}{\sqrt{[n\Sigma x^2 - (\Sigma x)^2][n\Sigma y^2 - (\Sigma y)^2]}}$$

2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

- (1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- (2) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจัดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียงเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- (3) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
- (4) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมะขาม จังหวัดชัยภูมิ” สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 380 คน จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษาและอาชีพ พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 26-30 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพอิสระเป็นต้น

2) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมะขาม จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมะขาม จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านข้อมูลข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$) ด้านการแสดงความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) ด้านการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$) และด้านการติดตามตรวจสอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$) ตามลำดับ

3) ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมะขาม จังหวัดชัยภูมิ ด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้วยหลักสัจพจน์ 4 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสมานัตตา โดยรวมอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X}=3.56$), ด้านอัตถจริยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$), ด้านปิยวาจา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$) และด้านทาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.18$) ตามลำดับ

4) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและมีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนั้น ไม่แตกต่างกัน

5) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวก โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

6) ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านข้อมูลข่าวสารคือ ควรให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น และมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในสื่อออนไลน์ต่างๆ และส่งเสริมให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างอิสระ, ด้านแสดงความคิดเห็นคือ นักการเมืองควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นรอบด้าน ในการเลือกตั้ง นโยบายและการทำงานการเมืองท้องถิ่น, ด้านการตัดสินใจคือ ควรเปิดโอกาสประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง การตัดสินใจ การพัฒนาและแก้ปัญหาของชุมชน, ด้านการติดตามตรวจสอบคือ ควรให้ประชาชนได้ติดตามตรวจสอบโครงการที่ได้ดำเนินการ การใช้งบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ

7) ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านข้อมูลข่าวสารคือประชาชนได้รับข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยผ่านการประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือราชการ และสื่อออนไลน์ต่างๆ, ด้านการแสดงความคิดเห็นคือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนา การทำงานโครงการต่างๆ, ด้านการตัดสินใจคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินการโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดขึ้น เช่น การคมนาคม การสาธารณสุขเป็นต้น, ด้านการติดตามตรวจสอบคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบโครงการต่างๆ ที่ดำเนินการ งบประมาณ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 คือ ประชาชนได้ยึดหลักสังคหวัตถุ 4 ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านทาน การช่วยเหลือผู้เดือดร้อน ด้านปิยวาจา การพูดวาจาไพเราะ อ่อนน้อมถ่อมตน ด้านอัตถจริยา ช่วยกันทำความสะอาดชุมชนและกิจกรรมอื่นๆ และด้านสมานัตตตา วางตนเสมอรักใคร่ป้องกันดี

อภิปรายผลการวิจัย

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนได้รับข่าวสารมากยิ่งขึ้น จึงทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก และในรัฐธรรมนูญไทยได้กำหนดให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ส่วนการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับมาก เพราะว่าได้ติดตามในสื่อออนไลน์เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นมากขึ้นทำให้ประชาชนมีโอกาสได้ตัดสินใจได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น และภาคประชาชนได้เข้าไปติดตามหรือมีเครือข่ายในการติดตามตรวจสอบภาคการเมืองมากขึ้น จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของคงฤทธิ์ กุลวงษ์ (2561 : 109-125) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่ออำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรสิทธิ์ สการ์รันต์ (2553 : 1) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรทางการแพทย์ ของอำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรทางการแพทย์โดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทิชา พรายศรี (2554 : 89-93) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ ด้านข้อมูลข่าวสารพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบล เนื้อหาข่าวสารที่ประชาชนได้รับที่ออกมาเสนอข่าวทางการเมืองมีความน่าเชื่อถือ ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ วิทยุ เวปไซท์ หนังสือวารสารและหนังสือพิมพ์ และมีส่วนร่วมทางการเมือง สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของ เสวก ฐานวิเศษ (สัมภาษณ์) กล่าวว่าประชาชนได้รับข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์จากองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ ทางวิทยุ ทางโทรศัพท์และหนังสือวารสารให้ประชาชนได้รู้มากอยู่ สอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐ กัญภัย และ ธรรมนิตย์ วราภรณ์ (2558 : 220-238) ได้วิจัยเรื่อง การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ ผลการวิจัยพบว่ามีกรรับรู้ข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนามากที่สุด และมีการพัฒนาด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมมากที่สุด ด้านแสดงความคิดเห็นพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนคิดว่าหน่วยงานของรัฐในระดับจังหวัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งและกระบวนการกล่อมเกลามาและปลูกฝังตั้งแต่เยาว์ชนขึ้นไป สอดคล้องกับงานวิจัยของคงฤทธิ์ กุลวงษ์ (2561 : 109-125) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่ออำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการตัดสินใจพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่าประชาชนมีการตัดสินใจทางการเมือง เช่น การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นสิ่งจำเป็น การตัดสินใจออกไปใช้สิทธิของตัวเอง เป็นประโยชน์กับประเทศชาติ ด้านการติดตามตรวจสอบพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่าได้ติดตามตรวจสอบการจัดทำแผนพัฒนาตำบล เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองชุมชน (ประชาคม) ได้เข้ารับฟังการประชุมสภา อบต. มีส่วนร่วมตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ งานจัดซื้อจัดจ้าง ร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา อบต. ตรวจสอบการใช้งบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาศร กุลวฑฒโน (ท่ายัง) (2556 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของวรพงษ์ อารีเอื้อ (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี: องค์การบริหารส่วนตำบลบึงนคร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านคือด้านการติดตามประเมินผลและด้านการร่วมปฏิบัติ

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน นี่อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนได้รับข่าวสารมากยิ่งขึ้น จึงทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก และในรัฐธรรมนูญไทยได้กำหนดให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ส่วนการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับมาก เพราะว่าได้ติดตามในสื่อออนไลน์เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นมากขึ้นทำให้ประชาชนมีโอกาสได้ตัดสินใจได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น และภาคประชาชนได้เข้าไปติดตาม หรือมีเครือข่ายในการติดตามตรวจสอบภาคการเมืองมากขึ้น จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร อิมโพ และคณะ (2564 : 115) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ในอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี พบว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลคือเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ในอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมไม่ต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเยี่ยม อยู่คง (2550 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องแนวทาง

พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วม ไม่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารการเมืองมากขึ้นและเปิดช่องทางรับข้อมูลข่าวสารทางสื่อออนไลน์เพิ่มขึ้นในทุกเรื่องอย่างเป็นอิสระ
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับประชาชนมากกว่านี้ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นรอบด้าน ทั้งการเลือกตั้ง นโยบายและการบริหาร
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและติดตามตรวจสอบ ทั้งเชิงนโยบายการเมือง การบริหารจัดการโครงการ การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 1) ประชาชนควรได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง นโยบาย การเมืองท้องถิ่น
- 2) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งนโยบายพรรคการเมืองและนโยบายอื่น
- 3) ประชาชนควรได้ติดตามการหาเสียงของนักการเมืองและใช้สิทธิเลือกตั้งให้มากขึ้น
- 4) ประชาชนควรได้รับข้อมูลข่าวสารการเมืองอย่างอิสระ ช่องทางออนไลน์มากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาการมีส่วนร่วมที่ส่งผลในการพัฒนาด้านวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยม
- 2) ควรศึกษาการมีส่วนร่วมที่ส่งผลในการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ
- 3) ควรศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คงฤทธิ กุลวงษ์.(2561). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*. 14 (3), 109-125
- ชัยฤทธิ เบญญาภาจ. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลบางตาหลวง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี*. ภาคนิพนธ์บริหารการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ปัตตานี: สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์.
- ชุตี ระบอบ และคณะ. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- นันทิชา พรายศรี.(2554). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบล
ปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- บุญเยี่ยม อยู่คง. (2550). *แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ปัทมา สุปก้าง.(2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนในกระบวนการนิติบัญญัติ :
บทเรียนจากการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย*. กรุงเทพมหานคร:
สถาบันพระปกเกล้า.
- พระมหาสาคร กุลวฑฒโน (ทนาย). (2556). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลใน
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประ
ศาสตราศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัฐ กัญภัย และธรรมนิศย์ วราภรณ์. (2558). การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการ
พัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง. *Veridian E-
Journal, SU*. 8 (1), 220–238.
- รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปี พ.ศ. 2562 .(2562). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2563.
แหล่งที่มา: <https://stat.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/views/showDistrictData.php?StatType=1&year=59&rcode=36> (
- วรทัต วัฒนันท์. (2545). *การมีส่วนร่วมการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพมหานคร:
บรรณกิจ.
- วรพงษ์ อารีเอื้อ. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษา
เฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบึงนคร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด*. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2547). *เทคนิคการวิจัยทางสังคม*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทจูนพลับลิชชิง จำกัด.
- สุรสิทธิ์ สگارันต์. (2553). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรทางการแพทย์ ของอำเภอเมืองจังหวัด
สุพรรณบุรี*. หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชา
รัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภาพร อิมโพ และคณะ. (2564). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร พ.ศ. 2562 ในอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี*. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรม
ท้องถิ่น*. 7 (5), 107-118.
- อเนก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). *1 ทศวรรษแห่งประชาธิปไตยไทย*. กรุงเทพมหานคร: มิติใหม่.